

ROCZNIK TOMISTYCZNY
11 (2022)

ROCZNIK TOMISTYCZNY

11 (2022)

ΘΩΜΙΣΜΟΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ANNARIUS THOMISTICUS
THOMISTIC YEARBOOK
THOMISTISCHES JAHRBUCH
ANNUAIRE THOMISTIQUE
ANNUARIO TOMISTICO
TOMISTICKÁ ROČENKA

ROCZNIK TOMISTYCZNY

11 (2022)

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne
WARSZAWA

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD:

Michał Zembrzusi (sekretarz / secretary), Magdalena Płotka (zastępca redaktora naczelnego / deputy editor), Dawid Lipski, Natalia Herold (internet), Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk (redaktor naczelny / editor-in-chief)

RADA NAUKOWA / SCIENTIFIC COUNCIL:

Adam Wielomski, Stanisław Wielgus, Antoni B. Stępień, Sławomir Sobczak, Arkady Rzegocki, Marcin Karas, Krzysztof Kalka, **Mieczysław Gogacz**, Pavol Dancák, Paul J. Cornish, Mehmet Zeki Aydin, Artur Andrzejuk, Anton Adam.

RECENZENCI / REVIEWERS

Tomasz Pawlikowski, Tomasz Duma

REDAKCJA JĘZYKOWA / LANGUAGE EDITORS

Elżbieta Pachciarek (j. polski), Bernice McManus-Falkowska, Ewa A. Pichola, Magdalena Płotka (j. angielski), Christel Martin, Iwona Bartnicka (j. francuski), Adam M. Filipowicz, Michał Zembrzusi (greka, łacina)

PROJEKT OKŁADKI

Mieczysław Knut

OPRACOWANIE GRAFICZNE, SKŁAD I ŁAMANIE

Maciej Głowacki

© Artur Andrzejuk / Naukowe Towarzystwo Tomistyczne (wydawca / editor)

Warszawa 2022

ISSN 2300-1976

Unikalny numer identyfikacyjny – 493506

Rocznik Tomistyczny ukazuje się dzięki pomocy Jacka Sińskiego

Redakcja Rocznika Tomistycznego

ul. Klonowa 2/2

05-806 Komorów POLSKA

www.roczniktomistyczny.pl

e-mail: redakcja@roczniktomistyczny.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

PROFESOR MIECZYŚLAW GOGACZ (1926 – 2022)

Fotografia wykonana 8 listopada 2008 przez Izabelę Andrzejuk

Spis treści

Od Redakcji.....	13
Andrzej Duda List kondolencyjny Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	15
Paweł Grzybowski List kondolencyjny Burmistrza Rypina	17
Ryszard Czekalski List kondolencyjny Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego	19
Tomasz Duma Kondolencje z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II	21
Wiesław A. Mering „Miłość gwarantuje spotkanie osób po śmierci” (Homilia na Mszy Świętej pogrzebowej śp. Profesora Mieczysława Gogacza)	23
Antoni B. Stępień Mowa pogrzebowa	27

Rozprawy i artykuły

Izabella Andrzejuk Mieczysław Gogacz's anthropological explanation for the existence of angels	31
Grzegorz Pyszczek Poezja jako duchowe święto. O filozofii poezji Mieczysława Gogacza	39
Magdalena Płotka Przyjemność w filozofii starożytnej: Platon, Arystoteles, Epikur.....	53
Henryk Majkrzak Władze duszy w ujęciu św. Tomasza z Akwinu	65
Michał Zembrzuski Poznanie intelektualne duszy ludzkiej oddzielonej od ciała (<i>anima separata</i>) a intelekt czynny i możnościowy	89
Dawid Lipski Thomas Aquinas's Arguments in Defense of the Unity of the Substantial Form in Human Being	111
Paulina Sulenta Możliwość samozagłady świata. Metafizyczne dociekania św. Tomasza z Akwinu w <i>Kwestiach dyskutowanych o mocy Boga</i>	127
Izabella Andrzejuk Oblicza umiarkowania. Cnota skromności w aretologii Tomasza z Akwinu.....	147
Bartosz Zalewski Pojęcie <i>ius gentium</i> w <i>Summa Theologiae</i> św. Tomasza z Akwinu.....	159

Artur Andrzejuk The Problem of <i>affectiones</i> in the Texts of Thomas Aquinas	181
Magdalena Płotka <i>Ad altiora vel mirabiliora</i> . Richard of Saint Victor on Admiration and Affection.....	193
Marcin W. Bukala <i>Auctoritates ethicorum</i> Jana z Ząbkowic († 1446): autor, charakter tekstu i wykorzystane źródła (od „translacio arabica” do Akwinaty)	211
Kazimierz Mikucki Obecność filozofii tomistycznej w polemice Piotra Semenki z Andrzejem Towiańskim	227
Maciej Sobiech Ku tomistycznej teorii literatury	245
Artur Andrzejuk Franciszek von Tessen-Węsierski (1869–1947) i jego tomistyczna teoria cudu.....	261
Natalia Herold Ontyczna struktura normy w ujęciu tomistycznym	277
Wojciech Kilan Morderstwo jako odrębny typ działania śmiertelności. Analiza filozoficzno-prawna w kontekście tomistycznej etyki	295
Marian Szymonik Moralny wymiar apostazji. Uwagi w kontekście filozofii klasycznej	313

Sprawozdania i recenzje

Natalia Herold Działalność Naukowego Towarzystwa Tomistycznego w roku akademickim 2021/2022	345
Michał Zembrzuski Sprawozdanie z Sympozjum Tomistycznego w Łomży 9 marca 2022	355
Julia Rejewska Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej <i>Filozofia i nauki stosowane. In memoriam prof. Marii Janik-Czachor</i>	359
Jan Krokos Metafizyka i teologia w dyskusji o człowieku i kulturze	363
Bruno Sadok Recenzja. <i>Aristoteles, Analityki pierwsze. Analityki wtóre</i> , tłumaczenie i opracowanie Marian A. Wesoły, redakcja naukowa Andrzej Maryniarczyk, Lublin-Roma: Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, 2020, ss. 454.....	377
Ewa A. Pichola Dietrich von Hildebrand – <i>Doctor Multifunctionalibus</i> – kolejna rola Doktora Kościoła dwudziestego wieku. Recenzja. Łukasz Golec, <i>Idee modernistyczne w filozofii i teologii w świetle pism Dietricha von Hildebranda</i> , Lublin 2021, stron 127.....	383

Izabella Andrzejuk Przyjemność i radość. Recenzja. Magdalena Płotka, Tomasz z Akwinu. <i>O przyjemności</i> , Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa 2021, ss. 193.....	391
Ewa A. Pichola Filozofia i etyka nauczane w szkole średniej, jako sposób poszukiwania prawdy. Recenzja. Zbigniew Zdunowski, <i>Filozofia jest ciekawa. Z ćwiczeniami dla lubiących myśleć</i> , Wydawnictwo von borowiecky, Radzymin 2021, stron 368 stron.....	397
Nota o autorach.....	403

Table of Contents

Editorial	11
Andrzej Duda A letter of condolence from the President of the Republic of Poland	15
Paweł Grzybowski Condolence letter from Mayor of Rypin	17
Ryszard Czekalski Condolence letter from the Rector of the Cardinal Stefan Wyszyński University	19
Tomasz Duma Condolences from the John Paul II Catholic University of Lublin	21
Wiesław A. Mering „Love guarantees meeting people after death” (Homily at the funeral Mass of the late Professor Mieczysław Gogacz)	23
Antoni B. Stepień Funeral speech	27

Dissertations and Articles

Izabella Andrzejuk Mieczysław Gogacz’s anthropological explanation for the existence of angels	31
Grzegorz Pyszczek Poetry as a spiritual celebration. On Mieczysław Gogacz’s philosophy of poetry	39
Magdalena Płotka Pleasure in ancient philosophy: Plato, Aristotle, Epicurus	53
Henryk Majkrzak Le potenze dell’anima secondo san Tommaso d’Aquino	65
Michał Zembrzuski Intellectual Cognition of the Human Soul Separated from the Body (<i>anima separata</i>) and Active and Possible Intellect	89
Dawid Lipski Thomas Aquinas’s Arguments in Defense of the Unity of the Substantial Form in Human Being	111
Paulina Sulenta The possibility of self-destruction of the world. The metaphysical considerations of St. Thomas Aquinas in the <i>Quaestiones disputatae de potentia Dei</i>	127
Izabella Andrzejuk Faces of temperance. The virtues of modesty in Thomas Aquinas’s arethology	147
Bartosz Zalewski Concept of <i>ius gentium</i> in <i>Summa Theologiae</i> of St. Thomas Aquinas	159
Artur Andrzejuk The Problem of <i>affectiones</i> in the Texts of Thomas Aquinas	181

Magdalena Płotka <i>Ad altiora vel mirabiliora. Richard of Saint Victor on Admiration and Affection</i>	193
Marcin W. Bukała <i>Auctoritates ethicorum</i> by John of Ząbkowice († 1446): the author, the features of the text, the quoted sources (from „translacio arabica” to Aquinas)	211
Kazimierz Mikucki The presence of Thomistic philosophy in the polemic of Piotr Semenenko with Andrzej Towiański	227
Maciej Sobiech Toward a Thomist Literary Theory	245
Artur Andrzejuk Francis von Tessen-Węsierski (1869- 1947) and His Thomistic Theory of Miracle.....	261
Natalia Herold Ontic Structure of Norm in the Thomistic Approach	277
Wojciech Kilan Murder as a distinct type of lethal action. Philosophical and legal analysis in the context of Thomistic ethics.....	295
Marian Szymonik The moral dimension of apostasy. Remarks in the context of classical philosophy.....	313

Reports and Reviews

Natalia Herold Activities of the Thomistic Scientific Society in the academic year 2021/2022	345
Michał Zembrzuski Report from the Thomistic Symposium in Łomża March 9, 2022	355
Julia Rejewska Report from the academic conference on <i>Philosophy and Applied Sciences. In memoriam of prof. Maria Janik-Czachor</i>	359
Jan Krokos Metaphysics and Theology in the Discussion of Man and Culture	363
Bruno Sadok Review. <i>Arystoteles, Analityki pierwsze. Analityki wtóre</i> , edited and translated by Marian A. Wesoły, redakcja naukowa Andrzej Maryniarczyk, Lublin-Roma: Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, 2020, pp. 454.....	377
Ewa A. Pichola Dietrich von Hildebrand - Doctor Multifunctionalibus - Another Appearance of the „Doctor of Church of the Twentieth Century”. Review. Łukasz Golec, <i>Idee modernistyczne w filozofii i teologii w świetle pism Dietricha von Hildebranda [Modernist Ideas in Philosophy and Theology from the Perspective of Works of Dietrich von Hildebrand]</i> , Lublin 2021, pp 127.....	383
Izabella Andrzejuk Pleasure and Joy. Review: Magdalena Płotka, <i>Tomasz z Akwinu. O przyjemności [Thomas Aquinas on Pleasure]</i> , Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa 2021, pp. 193.....	391

Ewa A. Pichola

Philosophy and Ethics Taught in the High School as a Path to Search for Truth. Review.
Zbigniew Zdunowski, *Filozofia jest ciekawa, z ćwiczeniami dla lubiących myśleć*, [Philosophy is
Interesting, with Tasks For Passionates of Thinking], Wydawnictwo von Borowiecky, Radzymin
2021, 368 pages..... 397

Note about authors.....403

Działalność Naukowego Towarzystwa Tomistycznego w roku akademickim 2021/2022

Rok akademicki 2021/2022 był już czwartym, w którym Towarzystwo prowadziło działalność naukową i popularyzatorską zgodnie z celem określonym w statucie, a więc „(...) tworzenia warunków do rozwoju badań nad myślą św. Tomasza z Akwinu, dążenie do upowszechnienia tej myśli jako istotnego nurtu w kulturze intelektualnej oraz kształtowanie zaangażowanych postaw swoich członków w imię humanizmu będącego wiernością istnieniu, prawdzie i dobru realnego człowieka”. Biorąc pod uwagę liczbę podejmowanych aktywności, ich różnorodność oraz ich oddziaływanie, można powiedzieć, że Towarzystwo z jednej strony okrzepło, gdyż już wpisało swój stały udział w środowisku

naukowym i akademickim, z drugiej jednak strony jednak wciąż się rozwija, co obrazuje niniejsze sprawozdanie.

Sprawozdanie to można podzielić na kilka części:

1. wykłady otwarte i seminaria problemowe;
2. programy grantowe;
3. konferencje i sympozja;
4. XIV i XV Edycja Nagrody im. prof. Mieczysława Gogacza;
5. publikacje;
6. wykłady okolicznościowe;
7. działalność organizacyjna i administracyjna (w szczególności informacje o przyjęciu nowych członków oraz o Walnym Zgromadzeniu NTT).

I. Wykłady otwarte i seminaria problemowe

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne, podobnie jak we wcześniejszych latach, organizowało na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, we współpracy z Katedrą Historii Filozofii, wykłady otwarte oraz seminaria problemowe. W tym drugim wypadku współpraca obejmowała ponadto Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Pierwsze trzy wykłady otwarte powiązane były z promocjami wydawniczymi. Bliższe informacje na temat publikacji znajdują się w osobnym miejscu w sprawozdaniu, poniżej spis wszystkich referatów podjętych w ramach wykładów otwartych:

1. Dr Karolina Ćwik, *Filozofia w chrystologii*;
2. Dr Izabella Andrzejuk, *Tomasz z Akwinu – moralis philosophiae doktor?*;
3. Dr hab. Magdalena Płotka, *Gaudium de malo: Tomasz z Akwinu o radości ze zła*;
4. Ks. prof. dr hab. Janusz Węgrzecki, *Zderzenie cywilizacji humanizmu chrześcijańskiego i posthumanizmu*;
5. Dr Agnieszka Gondek, *Warunki niezbędne w procesie wychowania i kształcenia młodzieży w szkole średniej w świetle tomizmu konsekwentnego Mieczysława Gogacza*;
6. Prof. dr hab. Marcin Karas, *Czy Mikołaj Kopernik był filozofem średniowiecznym?*
7. Ks. dr hab. Henryk Majkrzak, *Co św. Tomasz z Akwinu może dać współczesnej kulturze?*

Po przerwie spowodowanej obostrzeniami związanymi z pandemią SARS-

-CoV-2 udało się zakończyć cykl seminariów problemowych na temat woli w tekstach św. Tomasza z Akwinu, rozpoczętych w roku akademickim 2019/2020. Ostatnie, podsumowujące spotkanie, prowadzone przez dr hab. Magdalenę Płotkę oraz dr hab. Michała Zembrzuskiego zatytułowane było *Czy wolna wola jest wolna? Odpowiedź Tomasza z Akwinu*. Wszystkie materiały (teksty, nagrania) z tego seminarium dostępne są na stronie internetowej NTT.

Kolejny cykl seminariów problemowych dotyczył *Etyki i „teologii praktycznej” życia gospodarczego w tekstach Tomasza z Akwinu*. Seminarium to obejmowało w sumie siedem spotkań, które prowadził dr hab. Marcin Bukała, prof. IFiS PAN. Seminaria te były wspólną inicjatywą Katedry Historii Filozofii UKSW, Naukowego Towarzystwa Tomistycznego oraz Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. Materiały ze spotkań, obejmujące prezentacje i nagrania, dostępne są na stronie internetowej NTT.

Dodatkową inicjatywą, podjętą przez Naukowe Towarzystwo Tomistyczne wraz z Akademią Białą Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, był osobny cykl wykładów otwartych w Białej Podlaskiej, zatytułowany *Filozofia i wychowanie*. W ramach tego cyklu odbyło się sześć wykładów:

1. Prof. Artur Andrzejuk, *Światopogląd, a nauka i mądrość*;
2. Dr hab. Michał Zembrzusi, *Czy człowiek da się wychować? Próba odpowiedzi filozoficznej*;

3. Ks. prof. Janusz Węgrzecki, *Benedykt XVI o korekcyjnej (wychowawczej) roli Kościoła w polityce*;
4. Ks. prof. Maciej Bała, *Dlaczego Bóg się ukrywa? Współczesna debata filozoficzna*;
5. Ks. dr hab. Kazimierz Gryżenia, *Relacja nauczyciel – uczeń w wybranych nurtach myślowych*;

6. Prof. Marcin Karas, *Kształcenie młodego badacza jako element wychowania w szkole wyższej*.

Nagrania wszystkich spotkań znajdują się na kanale YouTube Naukowego Towarzystwa Tomistycznego.

2. Programy grantowe

W roku akademickim 2020/2021 Naukowe Towarzystwo Tomistyczne realizowało kilka programów grantowych:

1. *Ojciec Józef Maria Bocheński jako filozof* (umowa dotacji nr 41/PZ/2021 przyznanej na podstawie uchwały Zarządu Fundacji PZU nr ZF/186/2021 z dnia 16 lutego 2021 r.). Trwałym efektem rzeczowym projektu jest numer specjalny „Rocznika Tomistycznego” 9 (2020) 1 wydany w dwudziestą piątą rocznicę śmierci polskiego filozofa. Poza artykułami, mającymi przybliżyć czytelnikom osobę i ogromny dorobek naukowy, który jest świadectwem szerokich zainteresowań dominikanina, w „Roczniku” znalazła się również bibliografia podmiotowo-przedmiotowa Bocheńskiego, jego przekład *De ente et essentia* Tomasa z Akwinu oraz wykład na temat uniwersytetu z 1952 roku. Dodatkowo zamieszczony został również wywiad z Janem Parysem, zatytułowany *Józef Bocheński jakim go znałem*. Pełne wersje elektroniczne tekstów dostępne są na stronie internetowej „Rocznika Tomistycznego” (www.roczniktomistyczny.pl). Integralną częścią projektu były również nagrania popularyzatorskie, które udo-

stępniają w przystępny sposób treści zawarte w artykułach. Filmy zrealizował Adrian Łazarski, youtuber, twórca kanału Sofiofilia. Nagrania dostępne są na kanale YouTube NTT; Sofiofilia, na www.tomizm.org oraz w formie podcastów na platformie Spotify.

2. *Potęga Kultury* (umowa nr 02644/21/FPK/IK Program Literatura 2021 Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego), którą realizował ks. bp dr hab. Jacek Grzybowski;

3. *Od etyki Arystotelesa do filozofii moralnej Tomasa z Akwinu* (umowa nr 02650/21/FPK/IK Program Literatura 2021 MKiDN), realizowała dr Izabella Andrzejuk;

4. *Filozofia w chrystologii* (umowa nr 02648/21/FPK/IK Program Literatura 2021 MKiDN), realizowała dr Karolina Ćwik;

5. *Tomizm egzystencjalny i konsekwentny* (umowa Nr 74/2021/NCK/KI Program „Kultura – Interwencje” Narodowego Centrum Kultury). Celem realizacji projektu było upowszechnianie wiedzy o wybitnych polskich filozofach-tomistach: Mieczysławie Gogaczu, nestorze filozofii polskiej i twórcy szkoły tomizmu kon-

sekwentnego, który w 2021 roku obchodził jubileusz 95. urodzin oraz prof. Andrzeju Maryniarczykowi SDB, zmarłym niespodziewanie, wybitnym tomiście egzystencjalnym. Obydwu poświęcono konferencje popularno-naukowe, których referaty związane z ich postaciami i dokonaniem. Celem dodatkowym projektu było opracowanie i przygotowanie mo-

nografii, pomyślanej jako podręcznik tomizmu konsekwentnego, a więc tomizmu uprawianego w ramach warszawskiego szkoły tomizmu. Publikacja w formie nieodpłatnego ebooka dostępna jest na stronie www.tomizm.org. Promocja publikacji w wersji papierowej zaplanowana jest na jesień 2022 roku.

3. Konferencje i sympozja

1. 12 października odbyło się sympozjum poświęcone śp. ks. prof. Andrzejowi Maryniarczykowi SDB, które było połączone z wręczeniem nagrody *Thomista esse auro* („temu, który odważył się być tomiścią”). Medal *Thomista esse auro* ustanowiony został uchwałą Walnego Zgromadzenia nr 2 z 2018 roku, a ks. prof. dr. hab. Andrzejowi Maryniarczykowi odznaczenie przyznał Zarząd na podstawie uchwały nr 1 z 2020 roku, podjętej 1 marca 2020 roku. Profesor Andrzej Maryniarczyk SDB był pierwszym laureatem tego odznaczenia (w odnowionym NTT). Wspomnianą uchwałę Zarząd NTT uzasadnił następująco: „Wielki szacunek i szczerzy podziw Zarządu Naukowego Towarzystwa Tomistycznego budzi tytaniczna pracowitość ks. prof. Andrzeja Maryniarczyka, wyrażająca się nie tylko w ogromie prac autorskich, ale także w tysiącach stron zredagowanych tekstów, co jest pracą żmudną, mało efektywną, często niewdzięczną. Wyrazy uznania należą się także Księdzu Profesorowi za jego stosunek do drugiego człowieka: nauczyciela i ucznia. Książd Profesor jest

uczniem, następcą i kontynuatorem dzieła o. prof. Krąpca, przy którym stał w chwilach radosnych i trudnych, bronił jego dobrego imienia za życia i po śmierci. Podobny stosunek ma ks. prof. Maryniarczyk do ogromnego zastępu swoich uczniów – magistrów, doktorów, współpracowników: życzliwość, cierpliwość, niekiedy granicząca z miłosierdziem, gotowość do pomocy, pomimo wielości innych obowiązków stanowią charakterystyczny rys Jego dydaktyki akademickiej.

Poczucie wdzięczności Księdzu Profesorowi budzą nie tylko w Polsce dzieła, które podjął wraz z o. Krąpcem i doprowadził do końca, jak *Powszechna Encyklopedia Filozofii* czy *Encyklopedia Filozofii Polskiej*, przekład Tomaszowego *De veritate*, cykle konferencji i publikacji pt. *Zadania współczesnej metafizyki*, a także najnowsze inicjatywy, jak seria wydawnicza pt. *Teksty – przekłady – komentarze*.

Prace, inicjatywy i zasługi Księdza Profesora można długo jeszcze wymieniać. Wydaje się jednak, że to, co przedstawiono, jest wystarczającym argumentem za przyznaniem ks. prof.

Andrzejowi Maryniarczykowi SDB medalu *Thomista esse auro* Naukowego Towarzystwa Tomistycznego”.

Sprawozdanie z tego wydarzenia dostępne jest na stronie internetowej www.katedra.uksw.edu.pl oraz www.tomizm.org. Również na kanale YouTube NTT umieszczone zostały wszystkie nagrania referatów.

2. Tradycyjnie w marcu (9 marca) wspólnie z Wyższym Seminarium Duchownym im. św. Jana Pawła II w Łomży zorganizowane zostało sympozjum tomistyczne, które tym razem wypadło przy okazji 748. rocznicy śmierci Tomasza z Akwinu i dotyczyło wyzwań współczesności. Wydarzeniem towarzyszącym była promocja książki ks. bpa

dra hab. Jacka Grzybowskiego, pt. *Poługa kultury*. Oba wydarzeniom zostały poświęcone osobne sprawozdania, które dostępne są na stronach internetowych www.katedra.uksw.edu.pl oraz tomizm.org. Nadto na kanale YouTube NTT jest dostępne nagranie z wykładem promocyjnym *Spór o sumienie – subiektywny sąd czy głos prawdy? Perspektywa tomistyczna*.

3. Konferencja *Filozofia i nauki stosowane. Im memoriam prof. Marii Janik-Czachor* 26 maja 2022 roku. Wydarzeniu temu również zostało poświęcone osobne sprawozdanie, a na kanale YouTube NTT umieszczone zostały wszystkie nagrania referatów.

4. XIV i XV Edycja Nagrody im. prof. Mieczysława Gogacza

Tradycyjnie rozstrzygnięty został również konkurs na najlepszą pracę magisterską z tomizmu. 13 listopada 2021 roku odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody im. Profesora M. Gogacza za rok akademicki 2019/2020 (XIV edycja Nagrody) oraz za rok akademicki 2020/2021 (XV edycja Nagrody).

Za rok akademicki 2019/2020 Kapituła przyznała nagrody następującym laureatom:

Ks. mgr. Dominikowi Kabaczyńskiemu za pracę: *Teologiczny sens ofiary w świetle Sumy teologii św. Tomasza z Akwinu* (promotor: ks. prof. dr hab. Piotr Roszak z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu);

Ks. mgr. Janowi Melzackiemu za pracę: *Natura ciała Jezusa Chrystusa w świe-*

tle Sumy teologii św. Tomasza z Akwinu (promotor: ks. prof. dr hab. Piotr Roszak z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu);

Mgr. Nikodemowi Niedźwiedziowi za pracę: *„Zasada osoby” jako podstawa budowania ładu społecznego w ujęciu Vittorio Possentiego. Studium z antropologii filozoficznej* (promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego) – laureat nie przybył na sympozjum;

Mgr. Stanisławowi Artymowskiemu za pracę: *Problem poznania anielskiego u św. Tomasza z Akwinu* (promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz P. Stępień z UKSW).

Dodatkowo nagrodę specjalną przyznano dr Iwonie Soleckiej-Karczewskiej za wieloletnie wspieranie Nagrody.

Za rok akademicki 2020/2021 Kapituła przyznała Nagrodę mgr Weronice Pełce za pracę: *Antropologiczne i etyczne podstawy socjoterapii w ujęciu Mieczysława Gogacza* (promotor: dr hab. Mikołaj Krasnodębski z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie).

Dodatkowo przyznano nagrodę specjalną mgr Natalii Herold za zaangażo-

wanie naukowe, dydaktyczne i organizacyjne w rozwijaniu i popularyzowaniu tomizmu.

Wykład okolicznościowy pt. *Cała prawda o bursztynie* wygłosił prof. dr hab. Jerzy Nitychoruk, rektor Akademii Białskiej Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Warto zaznaczyć, że prof. J. Nitychoruk już po raz kolejny był gościem honorowym w czasie tej uroczystości.

5. Publikacje

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne w roku akademickim 2021/2022 wydało w sumie siedem publikacji, w tym cztery publikacje monograficzne oraz trzy zeszyty „Rocznika Tomistycznego”. Dodatkowo Towarzystwo zorganizowało promocję jednej z książek wydanej w wydawnictwie UKSW:

1. Karolina Ćwik, *Filozofia w chrystologii. Filozoficzne rozumienie Verbum Incarnatum w tekstach św. Tomasza z Akwinu*, seria: Biblioteka Rocznika Tomistycznego (tom 3), Warszawa 2021.

2. Izabella Andrzejuk, *Od etyki Arystotelesa do filozofii moralnej Tomasza z Akwinu*, seria: Biblioteka Rocznika Tomistycznego (tom 4), Warszawa 2021.

3. Jacek Grzybowski, *Potęga kultury*, Kielce 2021.

Publikacje te zostały wydane w ramach programu Literatura 2021 MKiDN.

Wszystkie publikacje w formie nieodpłatnego e-booka dostępne są na stronie www.tomizm.org oraz w Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej. Nagrania ze spotkań promocyjnych dostępne są na platformie YouTube NTT.

4. Artur Andrzejuk (red.), *Tomizm konsekwentny*, Warszawa 2022. Promocja wydawnicza przewidziana jest w roku akademickim 2022/2023. Publikacja w formie nieodpłatnego e-booka dostępna jest na stronie www.tomizm.org.

Dodatkowo odbyło się spotkanie promocyjne książki: M. Płotka, *Tomasz z Akwinu o przyjemności*, Warszawa, 2022. Publikacja ta wydana jest przez wydawnictwo naukowe UKSW. Nagranie ze spotkania promocyjnego dostępne jest na platformie YouTube NTT.

6. Wykłady okolicznościowe

Poza stałymi cyklami wykładów otwartych i seminariów problemowych Naukowe Towarzystwo Tomistyczne zorganizowało również wykład okolicznościowy dra Marka Prokopa w Seminarium Polskim w Paryżu pt. *Narodziny filozofii arabskiej – Czy wszystko jest możliwe? Stanowisko Alkindiego i Awicenny wobec problemu możliwości*. Pomysłodawcą i głównym organizatorem wydarzenia był członek Towarzystwa, Szymon Stanula, przebywający wówczas we Francji w ramach programu Erasmus.

Nadto warto wspomnieć o referatach gościnnych:

1. Prof. Artur Andrzejuk *Św. Tomasza z Akwinu koncepcja prawa naturalnego i jej późniejsze interpretacje*. Referat wygłoszony został 5 lutego 2022 roku w ramach seminarium połączonego z promocją numeru czasopisma „Kultura Prawna” dedykowanego pamięci prof. Czesława Martyniaka. Wykład do wysłuchania na platformie YouTube na kanale Ordo Iuris oraz www.tomizm.org w zakładce wykłady okolicznościowe.
2. Przedstawiciele Naukowego Towarzystwa Tomistycznego (prof. Artur Andrzejuk, dr Izabella Andrzejuk) wygło-

sili także referaty w czasie pobytu w Anglii. Były to wykłady dla polskiej parafii w Bostonie, gdzie proboszczem jest ksiądz Stanisław Kowalski SChr. Pierwsza prelekcja – 10 maja 2022 roku – dotyczyła postaci sługi Bożej Wandy Malczewskiej, znanej działaczki społecznej i mistyczki polskiej z XIX wieku. Prelekcja została wygłoszona przez dr Izabellę Andrzejuk dla bostońskiej wspólnoty modlitewnej „Matki w Modlitwie”.

Ponadto trzy wystąpienia były poświęcone tematowi cnót teologicznych. W ramach tego cyklu, 11 maja 2022 roku, pierwszy wykład, poświęcony tematowi miłości, wygłosił prof. Artur Andrzejuk. Kolejne dwa wystąpienia 12 maja i 13 maja były poświęcone cnotcie wiary oraz cnotcie nadziei i przedstawiła je dr Izabella Andrzejuk. Wszystkie nagrania są dostępne na facebooku bostońskiej parafii oraz facebooku NTT oraz kanale YouTube NTT.

3. Natomiast dr hab. Magdalena Płotka uczestniczyła w Kongresie Tomistycznym w Rzymie, gdzie wygłosiła referat pt. *Thomas Aquinas on overflow*.

7. Działalność organizacyjna i administracyjna

W poczet członków przyjęto następujące osoby: 1. mgr Julię Rejewską, 2. Marcina Grabowskiego, 3. mgr. Norberta Gołdysa, 4. ks. dr. Marka Porwolika, 5. mgr Bożenę Zawadę, 6. mgr. Przemysław Andrzeja Lewickiego, 7. dra hab.

Wojciecha Kaliszewskiego, 8. mgr. Grzegorza Baranowskiego, 9. dr. Wojciecha Golonkę, 10. ks. dr. Jacka Czarotowskiego, 11. mgr. Wojciecha Stanisława Kilana, 12. ks. mgr. lic. Roberta

Lewandowskiego, 13. mgr Agnieszkę Jaworską, 14 dr. Tomasza Sobczyka.

Po czterech latach działalności minęła kadencja aktualnych władz Towarzystwa, zatem ponownie należało wybrać osoby do pełnienia funkcji w Zarządzie oraz Komisji Rewizyjnej. Z tego powodu w listopadzie 2021 roku odbyło się Walne Zgromadzenie członków Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Do Zarządu Towarzystwa ponownie wybrani zostali: prof. Artur Andrzejuk (przewodniczący), dr hab. Michał Zembrzowski (zastępca przewodniczącego), mgr Natalia Herold (sekretarz). W skład Komisji Rewizyjnej weszli: dr Dawid Paweł Lipski (przewodniczący Komisji Rewizyjnej), dr hab. Krzysztof Kalka (członek), mgr Daniel Kucharski (członek).

W czasie Walnego Zgromadzenia członków podjęto również głosowania nad zmianami w statucie Towarzystwa. Nowy jednolity tekst statutu dostępny jest na www.tomizm.org. Do najważniejszych zmian należy zmiana reprezentacji zarówno w Zarządzie, jak i w Komisji Rewizyjnej (z trzyosobowej łącznej na jednoosobową) oraz wprowadzenie drobnej korekty w art. 10, określającym zadania i środki realizacji celów statutowych Towarzystwa. Zmiana ta podyktowana jest chęcią ubiegania się przez Naukowe Towarzystwo Tomistyczne o status organizacji pożytku publicznego. Aktualne brzmienie tego artykułu brzmi zatem: „Naukowe

Towarzystwo Tomistyczne podejmuje zadania w zakresie: nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania oraz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Do realizacji swoich celów i zadań Towarzystwo zdąża w szczególności poprzez:

- 1) pomoc w doskonaleniu warsztatu badawczego członków Towarzystwa;
- 2) wspieranie organizacyjne i finansowe inicjatyw badawczych i translatorskich członków Towarzystwa;
- 3) prowadzenie działalności popularyzacyjnej (odczyty, spotkania naukowe, spotkania dyskusyjne);
- 4) prowadzenie działalności wydawniczej, upowszechniającej prace członków Towarzystwa – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami;
- 5) współdziałanie z ośrodkami uniwersyteckimi i wydawniczymi;
- 6) współdziałanie ze stowarzyszeniami naukowymi i twórczymi różnych środowisk, placówkami kulturalnymi, naukowymi, wydawnictwami, a także organizacjami społecznymi na rzecz doskonalenia warsztatu badawczego i upowszechniania dorobku twórczego członków Towarzystwa;
- 7) inicjowanie i popularyzowanie uczestnictwa członków Towarzystwa w konkursach, przeglądach, sesjach, konferencjach i kongresach naukowych;
- 8) upowszechnianie humanistycznych i religijnych wartości tomizmu w kulturze.

* * *

Ze smutkiem przyjęliśmy wiadomość, że 13 września 2022 roku, w wieku 96

lat zmarł Pan Profesor Mieczysław Gogacz, patron warszawskiego środowiska

tomistycznego, w tym także „Rocznika Tomistycznego”, współzałożyciel Naukowego Towarzystwa Tomistycznego zarówno w 1981 roku, jak i w 2017 roku, filozof, teolog, założyciel warszawskiej szkoły tomizmu konsekwentnego.

Mszy świętej pogrzebowej, która sprawowana była 21 września 2022 roku w pokamedulskim kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Lasku Bielańskim, przewodniczył pierwszy doktor Pana Profesora, ks. bp Wiesław A. Mering, emerytowany ordynariusz diecezji włocławskiej. Listy kondolencyjne nadesłali: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, Burmistrz Miasta Rypin Paweł Grzybowski, Rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego ks. prof. dr hab. Ryszard Czekalski oraz dawny student Profesora, Paweł Manelski, dyrektor Rypińskiego Domu Kultury. W imieniu władz rektorskich KUL głos zabrał ks. dr hab. Tomasz Duma kierownik Katedry Metafizyki. Ponadto z Katolickiego

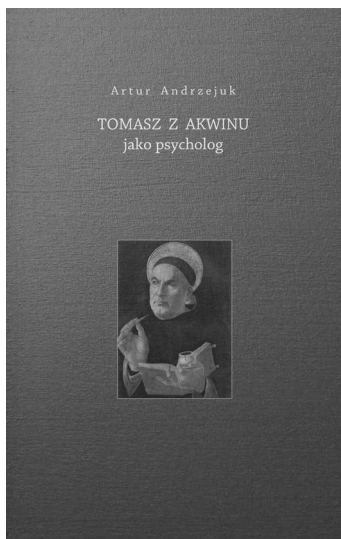
Uniwersytetu Lubelskiego w pogrzebie uczestniczyli prof. dr hab. Antonii B. Stępień, prywatnie szwagier Profesora, oraz siostra Profesora, pani mgr Tekla Stępień, a także dr hab. Artur Mamcarz-Plisiecki oraz dr Paulina Sulenta. List Prezydenta RP odczytał dyrektor z Biura Bezpieczeństwa Narodowego Mieszko Pawlak, natomiast wieniec od wicepremiera i ministra kultury Piotra Glińskiego przekazał szef Gabinetu Politycznego ministra, Kacper Sakowicz (warto zaznaczyć, że zarówno Mieszko Pawlak jak i Kacper Sakowicz są laureatami Nagrody im. prof. Mieczysława Gogacza).

Pan Profesor Gogacz został odprowadzony na cmentarz i pochowany w rodzinnym grobowcu na Cmentarzu Wolskim w Warszawie (nr 116-2-17). Jest to dla naszego środowiska niewątpliwie koniec pewnej epoki, ale mamy uzasadnioną nadzieję, że to ziarno, które Pan Profesor Mieczysław Gogacz zasiał, będzie wzrastać i wydawać dobry owoc.

* * *

Zachęcamy do śledzenia działań Towarzystwa w mediach społecznościowych za pośrednictwem Facebooka oraz platformy YouTube oraz aktywnego uczestnictwa w organizowanych przez nas

działaniach w kolejnym roku akademickim 2022/2023, zwłaszcza że ich zwieńczeniem będą obchody 700-lecia kanonizacji św. Tomasza z Akwinu.

Artur Andrzejuk

Tomasz z Akwinu jako psycholog

Warszawa 2020

„Psychologia ma długie dzieje, lecz krótką historię”. Krótka historia wynika z tego, że słowo „psychologia”, które ukuto w XVI wieku, upowszechnił dopiero w XVIII wieku niemiecki filozof Christian Wolff, a na wyodrębnienie się psychologii jako osobnej dziedziny wiedzy przyszło jeszcze poczekać ponad sto lat (1889).

Długie dzieje psychologii to wielowiekowe rozważania o duszy – $\pi\epsilon\rho\iota\ \psi\upsilon\chi\eta\varsigma$ (peri psychés) – *de anima*. Arystoteles, autor pierwszego w dziejach traktatu *O duszy* wiąże duszę z życiem i przypisuje posiadanie jej wszystkim istotom żywym: roślinom – wegetatywną, zwierzętom – zmysłową, a człowiekowi – rozumną. Tomasz z Akwinu nawiązuje wyraźnie w swojej filozofii do ujęć Arystotelesa, ale znacznie rozbudowuje teorię człowieka, opierając się na swojej nowatorskiej wizji rzeczywistości (w której dominuje akt istnienia) oraz uwzględniając osiągnięcia kilku kolejnych stuleci refleksji (filozofów chrześcijańskich, arabskich i żydowskich). Wyodrębniony z antropologii Tomasza z Akwinu i podjęty w tej książce repertuar tematów usprawiedliwił potraktowanie go jako psychologa.

Nota o Autorach

Artur Andrzejuk – prof. dr hab., prof. zwyczaj. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW), na którego Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej kieruje Katedrą Historii Filozofii. Przewodniczący Naukowego Towarzystwa Tomistycznego, redaktor naczelny Rocznika Tomistycznego. Autor szeregu publikacji z zakresu filozofii i teologii średniowiecznej, tomizmu, etyki i klasycznej filozofii człowieka. Interesuje się problematyką uczuć, sprawności i cnót moralnych, relacji osobowych. Jest uczniem Profesora Mieczysława Gogacza.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7926-4070>

Izabella Andrzejuk – dr, członek-założyciel Naukowego Towarzystwa Tomistycznego oraz członek redakcji Rocznika Tomistycznego. Jest autorką ponad sześćdziesięciu artykułów o tematyce filozoficznej. Zainteresowania naukowe: historia filozofii (arystotelizm, tomizm, filozofia polska); filozofia, etyka, klasyczna teoria człowieka, filozoficzne podstawy mistyki. Autorka książek: *Filozofia przyjaźni. Tomasz z Akwinu* (Warszawa 2007), *Od etyki Arystotelesa do filozofii moralnej Tomasza z Akwinu* (Warszawa 2021) oraz (wspólnie z Arturem Andrzejukiem) *Tomasz z Akwinu jako etyk* (Warszawa 2021).
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4961-2580>

Marcin W. Bukala – dr hab., profesor w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN (Zakład Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej). Zajmuje się historią etyki życia gospodarczego okresu przed wyodrębnieniem się dyscypliny ekonomii, kulturą średniowiecza oraz szerzej filozofią praktyczną; główną podstawą habilitacji M.W. Bukala była monografia *Risk and Medieval Negotium. Studies of the Attitude towards Entrepreneurship: from Peter the Chanter to Clarus Florentinus* (Spoleto, 2014) o pojmowaniu ryzyka gospodarczego w prawie kanonicznym i teologii u schyłku XII i w XIII stuleciu. Jest autorem krytycznych edycji szeregu tekstów z polskiej etyki i teologii praktycznej XIV i XV wieku (m.in. Mateusza z Krakowa) i współautorem przekładu kwestii diskutowanych św. Tomasza *De potentia*

Dei. Jest również redaktorem naczelnym pisma „Prakseologia”. W roku akademickim 2021/22 prowadził seminarium poświęcone etyce i teologii praktycznej życia gospodarczego w tekstach Tomasza z Akwinu.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6489-913>

Tomasz Duma – ks. dr hab., pracownik badawczo-dydaktyczny w Instytucie Filozofii KUL; autor książek: *Akt i możliwość w filozofii realistycznej. Gallusa Mansera interpretacja teorii aktu i możliwości* (Lublin 2008), *Metafizyka relacji. U podstaw rozumienia relacji bytowych* (Lublin 2017), jak też licznych artykułów m.in. z zakresu metafizyki i antropologii filozoficznej. Interesuje się metafizyką, zwłaszcza tomizmu egzystencjalnego i antropologią.

Natalia Herold – mgr, absolwentka prawa i administracji na Uniwersytecie Gdańskim (lic.) i Uniwersytecie Warszawskim (mgr). Jest doktorantką filozofii Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz sekretarzem Zarządu Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Interesuje się filozofią klasyczną, a w niej szczególnie etyką i pedagogiką. Publikuje w „Roczniku Tomistycznym”.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4761-9495>

Wojciech Kilan – mgr, członek Naukowego Towarzystwa Tomistycznego oraz Pracowni Badań nad Światem Przeżywanym. Zainteresowania naukowe: historia filozofii (arystotelizm, tomizm); etyka cnót, filozofia społeczna, filozofia analityczna, fenomenologia. Pod opieką dra hab. Michała Głowali pracuje nad rozprawą doktorską pod tytułem: *Tomistyczna etyka działań śmiertelności państwa*.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1507-1787>

Jan Krokos – ks. prof. dr hab., absolwent Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie i Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej KUL, od 1994 r. zatrudniony na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej, później – Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w Instytucie Filozofii. Kierownik Katedry Teorii Poznania. W latach 2005–2012 dziekan Wydziału. Zajmuje się problematyką poznania bezzałożeniowego i atematycznego, rolą języka w poznaniu, zagadnieniami sumienia, intencjonalności i metodologii teologii oraz filozofii. Inspiruje się filozofią klasyczną, fenomenologią oraz filozofią analityczną.

Dawid Lipski – dr, adiunkt w Instytucie Społecznych Podstaw

Penitencjarystyki Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości. Stypendysta Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego (Liechtenstein), Fundacji Lanckorońskich z Brzezia (Londyn) oraz Deutscher Akademischer Austausch Dienst (Kolonja). Redaktor w czasopiśmie „Pro Fide, Rege et Lege” oraz w „Roczniku Tomistycznym”. Nauczyciel mianowany etyki w szkole podstawowej.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2136-0622>

Henryk Majkrzak SCJ – ks. dr hab. teologii dogmatycznej (Uniwersytet Opolski, rozprawa: *Antropologia integralna w 'Sumie teologicznej' św. Tomasza z Akwinu*), dr teologii życia wewnętrznego (Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, *Rola przyjaźni w życiu duchowym św. Augustyna*) oraz dr filozofii człowieka (Papieski Uniwersytet św. Tomasza z Akwinu w Rzymie, *La dignita dell'uomo nel pensiero di san Tommaso d'Aquino*). Wykładowca filozofii na uczelniach katolickich Krakowa i okolic, kierownik Sekcji Filozoficznej Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie oraz członek Polskiego Towarzystwa św. Tomasza z Akwinu (KUL, Lublin), a także Naukowego Towarzystwa Tomistycznego (UKSW, Warszawa). Jest autorem wielu książek i publikacji, znawcą Kościoła w Azji Środkowej i na Zakaukaziu oraz Watykanu i papieskich formacji zbrojnych. W pracy duszpasterskiej wspiera szczególnie rodzinę, a w uroczystościach patriotycznych szczególną uwagę poświęca „Żołnierzom Wyklętym” (Niezłomnym).

Wiesław Alojzy Mering – bp dr, ordynariusz włocławski w latach 2003-2021. Stopień doktora filozofii uzyskał w warszawskiej Akademii Teologii Katolickiej w 1976 r., na podstawie pracy: *Koncepcja metafizycznej struktury duszy w tomizmie egzystencjalnym*. Promotorem doktoratu był prof. Mieczysław Gogacz, dla którego W. Mering był pierwszym wypromowanym doktorem. Po doktoracie przebywał na rocznym stypendium rządu francuskiego na Uniwersytecie w Strasburgu. Był redaktorem naczelnym „Studiów Pelplińskich”, wykładowcą przedmiotów filozoficznych w wyższych seminariach duchownych w Pelplinie, Koszalinie i Elblągu. W latach 1992-2003 sprawował urząd rektora WSD w Pelplinie. W 1996 r. ks. Mering opublikował podręcznik *Wstęp do filozofii*. Jest też autorem skryptu z metafizyki oraz ponad 1000 różnych tekstów naukowych, publicystycznych, duszpasterskich. Część z nich zebrano w książkach: *Niezmiennie głosić Ewangelię* (2013), *Trochę świata* (2020), *Qui tacet, consentire videtur* (2020), *Kleksy myśli* (2019) i *Kleksy myśli 2* (2020).

Kazimierz Mikucki – ks. dr hab. Jest autorem ok. 50 prac naukowych o tematyce filozoficznej. Głównie zainteresowania naukowe: teoria i metodologia filozofii tomistycznej w Polsce po II wojnie światowej, filozoficzne aspekty życia duchowego i konsekrowanego. Napisał książkę pt. *Tomizm w Polsce po II wojnie światowej* (Kraków 2016).
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5589-2681>

Ewa Agnieszka Pichola – dr, absolwentka Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Doktorat z filozofii obroniła w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie rozprawy, w której analizowała dorobek Dietricha von Hildebranda z perspektywy obecności wątków modernistycznych w jego pismach. Interesuje się zagadnieniami z pogranicza metafizyki i psychologii, a dokładnie filozoficznych podstaw koncepcji psychologicznych i antropologicznych aspektów prawdy. Publikuje, uczestniczy w konferencjach, tłumaczy w j. angielskim.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6078-7384>

Magdalena Płotka – dr hab., profesor uczelni w Katedrze Historii Filozofii Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Z-ca redaktora naczelnego Rocznika Tomistycznego. Zainteresowania naukowe skupiają się wokół średniowiecznej filozofii praktycznej, historii filozofii polskiej w XV i XVI wieku, paleografii łacińskiej oraz filozofii współczesnej. Jest autorką książki *Metafizyka i semantyka. Filozofia Jana Wersora* (Warszawa, 2013) oraz *Filozofia jako praktyka. Myśl krakowskiego praktycyzmu w XV i XVI* (Warszawa 2016). Publikuje w „Rocznikach Filozoficznych”, „Edukacji filozoficznej”, „Filosofiji”, „Roczniku Tomistycznym” i in.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6993-2178>

Grzegorz Pyszczyk – dr hab., socjolog kultury, filozof, absolwent historii filozofii Akademii Teologii Katolickiej (obecnie Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), pracuje w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, opublikował m.in. *Nadnormalność jako zjawisko społeczne* (2013).
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4221-7614>

Julia Rejewska – mgr, doktorantka filozofii w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół współczesnej etyki, filozofii kultury i filozofii edukacji.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5740-6608>

Bruno Sadok – mgr, doktorant filozofii na studiach doktoranckich Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół metafizyki realistycznej, filozofii perypatetyckotomistycznej i filozofii czasu.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0208-751>

Maciej Sobiech – dr nauk humanistycznych (filologia angielska), adiunkt na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Interesuje się twórczością G.K. Chestertona, dystrybucjonizmem angielskim, myślą Jacques'a Maritaina, tomizmem, personalizmem, romantyzmem angielskim, psychologią głębi C.G. Junga.

Antoni B. Stępień – prof. zw. dr hab. emerytowany profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Głównym przedmiotem jego zainteresowań filozoficznych są trzy dyscypliny: teoria poznania, metafizyka i estetyka. W teorii poznania podejmował: fenomenologiczną analizę deskrypcyjną, dyskusję ze sceptycyzmem oraz obronę możliwości wiedzy koniecznej dotyczącej świata. Jego teorię poznania należałoby określić mianem fundacjonalistycznej, maksymalistycznej i realistycznej. W metafizyce argumentuje za pochodnością świata od bytu absolutnego, osobowego, nieskończonego, wszechwiedzącego, wszechmocnego i nieskończenie dobrego; za odrębnością substancjalną człowieka w stosunku do innych bytów, w tym za niematerialnością najważniejszych działań umysłu ludzkiego oraz za istnieniem wolnej woli. Tezy te skłaniają go do uznania, że sens życia ludzkiego wykracza poza istnienie w świecie materialnym w takiej formie, w jakiej go teraz znamy. W stosunku do swego stanowiska filozoficznego używa określenia: „tomizm egzystencjalny w niektórych sprawach fenomenologizujący”. W estetyce podlega wpływowi fenomenologii w wydaniu Ingardena, a szczególnie - aksjologii fenomenologicznej. Jest autorem takich prac jak: *Wstęp do filozofii* (5 wydań); *Elementy filozofii*; *Wprowadzenie do metafizyki*; *O metodzie teorii poznania*; *Propedeutyka estetyki* (2 wydania); *Zagadnienie punktu wyjścia w filozofii. Teorie relacji: filozoficzne i logiczne*; *Studia i szkice filozoficzne* (3 tomy).

Paulina Sulenta – dr, adiunkt w Katedrze Metafizyki na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Do jej zainteresowań naukowych należą: metafizyka klasyczna (szczególnie tomizm egzystencjalny), metafizyka poznania, antropologia filozoficzna i filozofia Boga. W 2020 roku opublikowała monografię naukową pt. *Stwórcza moc Boga. Stanowisko św. Tomasza z Akwinu*.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1222-2519>

Marian Szymonik – ks., dr hab. nauk humanistycznych w zakresie filozofii. Wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie; „profesor stały” i wykładowca w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0796-8001>

Bartosz Zalewski – dr, prawnik, adiunkt w Katedrze Doktryn Polityczno-Prawnych i Prawa Rzymskiego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, radca prawny. Członek Naukowego Towarzystwa Tomistycznego i Polskiego Towarzystwa Historii Prawa. Autor licznych publikacji z zakresu historii prawa, w tym szczególnie z zakresu prawa rzymskiego, m.in. monografii *Humanitas w ustawodawstwie Konstantyna Wielkiego. Religia - polityka – prawo* (Lublin 2021).

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7508-354X>

Michał Zembrzusi – dr hab, profesor uczelniany w Katedrze Historii Filozofii Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Interesuje się problematyką epistemologiczną w starożytności i średniowieczu, a szczególnie problematyką pamięci i teorią intelektu możliwościowego i czynnego. Jest współredaktorem książek w serii „Opera Philosophorum Medii Aevii”. W jej ramach w 2012 opublikował autorską monografię zatytułowaną: *Tomasz z Akwinu. Komentarz „O pamięci i przypominaniu”*. W 2019 roku wydał monografię pt. *Filozofia intelektu. Tomasza z Akwinu koncepcja intelektu możliwościowego i czynnego*, a w 2021 roku – przekład Tomaszowego Komentarza do „*De Hebdomadibus*” Boecjusza.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4647-479X>